

En timrad knut där man efter mer än 100 år klart ser skillnad mellan stockens mörka kärna och ljusare splint.

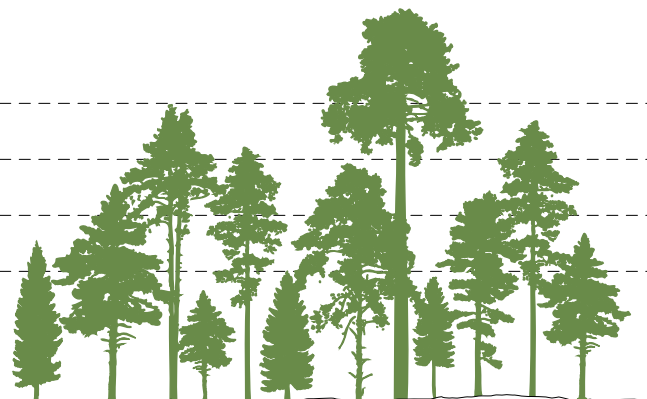
Överståndare

Härskande

Medhärskande

Behärskade

Undertryckta

En skog som sköts på rätt sätt får träd i varierande storlekar som ger virke med varierande egenskaper.

7 frågor till Thomas Thörnqvist
professor emeritus
i virkeslära

Vetande om virke

I boken *Trä Virkeskvalitet förr och nu* delar författaren Thomas Thörnqvist med sig av sina kunskaper från ett långt yrkesliv inriktat på skog och trä. Thomas började i skogen med praktiskt arbete. Med tiden blev intresset alltmer akademiskt och idag är han professor emeritus i virkeslära vid Linnéuniversitetet. Byggnadskultur ringde upp honom för att ställa några frågor.

Hur ser kunskaperna ut bland de som jobbar med trä?

– De varierar naturligtvis, men jag måste säga att byggnadssnickare ofta inte har tillräcklig kunskap, en del ser inte ens skillnad på gran- och furuplankor.

Vad är det som gör trä till ett lämpligt byggnadsmaterial?

– I förhållande till sin låga vikt har trä mycket goda hållfasthetsegenskaper jämfört med andra byggnadsmaterial. Trä är också förnybart, återanvändbart och det är återvinningsbart. Tar du ett träd växer det upp ett nytt. River du ett trähus kan du bygga ett nytt av virket. Och om träet blir dåligt går det att förbränna för att ge energi.

Hur ser virkeskvaliteten ut på de stora byggvaruhusen?

– Den är blandad. Mycket är rena vrakämnen, men allt finns så det går

att hitta även förstklassigt virke. Det blir mycket letande och plockande innan man hittar det som är rakt och som har täta och jämna årsringar.

Vad ska man mer titta efter?

– Självklart ska man se upp för röta och undvika blånat virke vilket indikerar blånadssvamp. Blånadssvampen skadar inte virket primärt, men i fuktiga miljöer kan svampen på sikt göra att röta får fäste. Och om du målar blånat trä kommer blånadssvampen slå igenom efter ett par år.

Var ska man vända sig för att hitta bra virke?

– Då ska du gå till ett litet sågverk. De har oftast tillgång till bra skog och de allra flesta är mycket duktiga och kan hjälpa till i virkesvalet för den som känner sig osäker. Jämfört med de stora sågverken sågar de dessutom i fler dimensioner och du kan välja tum. Sedan kan de ta fram

mycket större längder eftersom de inte är begränsade till specialiserade transporter.

Hur ser du på skogsbruket?

– Nästan allt som avverkas idag är planterade eller fröbesädda träd som är frodvuxna med glest mellan årsringarna. Men hos mindre skogsägare finns fortfarande skogar som ger önskvärt virke. En riktigt bra skog har olika skikt med träd i varierande storlekar utifrån hur väl de lyckas konkurrera om solljuset. Från höga överståndare via härskande, medhärskande och behärskade träd ner till de undertryckta som lever i skuggorna av de andra.

Hur vill du att boken ska användas?

– Som lärobok inom träutbildningar, men också för de som arbetar inom skogs- och sågverksnäringarna. Sedan kan den vara nyttig för byggare, byggnadsvårdare och inte minst arkitekter.

Beställ boken direkt från
thomas@xylem.se eller från
Hantverkslaboratoriet i
Mariestad. Kostnaden är
371 kronor.